

کمبود بودجه دست‌انداز مسیر اجرای طرح صیانت از جنگل‌های شمال

توسعه از جنگل‌ها در دستور کار خود قرار داد که از سال ۸۰ به اجرا درآمده است.

ابتدا حفاظت، بعد جنگل‌کاری

دکتر شمس‌الله شریعت‌نژاد، قائم مقام سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و معاونت مناطق مرطوب و نیمه مرطوب سازمان جنگل‌ها رویکرد اجرای طرح‌های جنگل‌داری را در درجه اول حفاظت از جنگل می‌داند و می‌گوید: پیام بازدید از جنگل‌های فریم در ساری، حفاظت از جنگل بود، چرا که علی‌رغم برداشت یک میلیون مترمکعب چوب از این جنگل‌ها، نه تنها هیچ آثاری از جنگل‌زدایی دیده نمی‌شود، بلکه به روز شدن، پایدار شدن و احیای جنگل در آن نمایان است.

قائم مقام سازمان جنگل‌ها می‌افزاید: پروژه‌هایی که در شمال کشور صورت می‌گیرد در قالب دو طرح عمده از جمله صیانت از جنگل‌های شمال و خروج دام و ساماندهی جنگل‌نشینان شمال کشور است. پروژه توسعه جنگل در قالب طرح صیانت از جنگل‌های شمال از حدود سه سال پیش آغاز شده است و سعی می‌کنیم هر ساله ابتدا بسترسازی کرده و عواملی را که مانع جنگل‌کاری می‌شوند رفع کنیم و سپس در سال بعد به توسعه‌ی جنگل بپردازیم.

در بحث توسعه جنگل، اولویت اول با

به منظور حفاظت این ثروت الهی از حدود ۵ سال گذشته برداشت مجاز از جنگل‌های شمال از حدود دو میلیون مترمکعب به کمتر از یک میلیون مترمکعب کاهش پیدا کرده است. میزان تخریب نیز به شدت کاهش یافته است. تخریبی که برای سال ۸۱ گزارش شده کمتر از ۲۵۰ هکتار است که رقم قابل توجهی نیست. بعد از انقلاب تاکنون ۲۷۰ هزار هکتار از جنگل‌های شمال کشور بازسازی شده که رقم بسیار قابل توجهی است.

طی دو سال گذشته نیز توسعه جنگل‌ها به شدت در دستور کار قرار گرفته است، ضمن آن که توجه مردم، رسانه‌ها، سازمان‌ها و مقامات کشور به مقوله جنگل باعث شده است سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با وسواس بیشتری به کار خود ادامه دهد.

در راستای این مهم سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور طرحی را تحت عنوان صیانت و

در نقشه‌ی جغرافیای طبیعی، مانند گردن بندی سبز سواحل جنوبی خزر و شانه شمال شرقی ایران را در برگرفته است. جنگل‌های شمال را می‌توان فصل الخطاب منابع طبیعی ایران نامید که با توجه به تاریخچه‌ی پیدایشی، مقارن با دوران سوم زمین‌شناسی در زمره کهن‌ترین جنگل‌های جهان محسوب می‌شوند. جنگل‌های شمال کشور دارای ارزش‌های متعدد زیست محیطی و اقتصادی بوده و یکی از منابع بزرگ تولید چوب کشور تلقی می‌شوند.

گونه‌های بومی منطقه است که بر اساس استعدادیابی در عرصه‌ها انجام می‌گیرد و در مواردی که عرصه بسیار تخریب شده و امکان استقرار گونه‌های اصلی وجود نداشته باشد، از گونه‌های پیشاهنگ استفاده می‌کنیم تا امکان استقرار گونه‌های اصلی فراهم شود.

شریعت‌نژاد با بیان اینکه توسعه جنگل در هر هکتار حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان هزینه در بر دارد، ادامه می‌دهد: در مجموع برای احیا، غنی‌سازی و فعالیت‌های مربوط به تولید نهال و توسعه جنگل، امسال رقمی معادل شش میلیارد تومان در کل کشور از اعتبارات ملی، اعتبار در نظر گرفته شده است که البته چهار هزار هکتار مربوط به توسعه جنگل و تقریباً دو برابر این مقدار نیز مربوط به بحث احیا، غنی‌سازی و زراعت چوب است.

احتمال شکست ساماندهی جنگل نشینان

قائم مقام سازمان جنگل‌ها با اشاره به بحث ساماندهی جنگل نشینان در شمال کشور می‌گوید: در سال گذشته چیزی نزدیک به ۴۰۰ خانوار در جنگل‌های شمال کشور ساماندهی شدند.

وی با انتقاد از کمبود بودجه این طرح می‌افزاید: به هیچ وجه به اهداف برنامه در این قسمت نخواهیم رسید مگر این که میزان اعتباراتمان متناسب با اهداف کمی که پیشنهاد دادیم باشد.

وی به بحث خروج دام از جنگل اشاره می‌کند و با بیان اینکه سال گذشته حدود ۱۳۰ هزار واحد دامی از جنگل‌های شمال کشور خارج شده است، پیش‌بینی می‌کند که در بحث ساماندهی جنگل نشینان و خروج دام از جنگل، امسال رقمی معادل سال گذشته به دست آید که البته با در نظر گرفتن میزان اعتبارات، این میزان عملکرد را مطلوب دانست.

شریعت‌نژاد اضافه می‌کند: از حدود ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار واحد دامی، تا پایان سال گذشته تقریباً یک میلیون و ۱۶۰ هزار واحد ساماندهی و از جنگل خارج شده است و

دامداران جنگل خارج و یک هزار و ۳۱۶ دامسرای جنگلی تخلیه شدند.

علیپور با اشاره به توسعه زراعت چوب در اراضی اشخاص اعلام کرد: شرکت صنایع چوب و کاغذ مازندران سالانه به ۴۳۰ هزار مترمکعب چوب نیاز دارد که به علت عدم تامین آن از جنگل‌های منطقه، لازم است حدود ۲۰۰ هزار مترمکعب در سال از چوب‌های غیر جنگلی استفاده شود که بر این اساس باید بر زراعت چوب و کاشت گونه‌های سریع‌الرشد مبادرت نمود.

علیپور در پایان با اشاره به ارزش اقتصادی جنگل خاطرنشان کرد: بخش جنگل حدود هفت هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان برآورد گردیده است و میزان اعتبار قابل هزینه در بخش جنگل در بودجه سال ۱۳۸۵ حدود ۵۷ میلیارد ریال است که با توجه به در نظر گرفتن ارزش اقتصادی هر هکتار جنگل به طور متوسط برابر ۱۲ میلیون تومان در مقابل میزان سرمایه‌گذاری دولت در هر هکتار جنگل به طور متوسط هشت هزار و ۹۰۰ تومان است، که این رقم نشانگر آن است که از سوی دولت برای هر هکتار جنگل، سالانه کمتر از یک دهم درصد ارزش اقتصادی آن هزینه می‌شود که لازم است در این خصوص توجه ویژه‌ای اتخاذ گردد.

عرصه‌هایی که از دام تخلیه شده‌اند بلافاصله جنگل‌کاری می‌شوند و اگر موردی باشد که جنگل‌کاری نشده باشد، نقطه ضعف ما تلقی شده و باید با افرادی که اقدام را انجام نداده‌اند، برخورد کنیم.

زراعت چوب برای جلوگیری از تخریب جنگل

حسین علیپور، مدیر کل منابع طبیعی استان مازندران ساری در خصوص طرح ساماندهی و خروج دام از جنگل اظهار داشت: حضور دام، دامدار و جنگل نشینان با شیوه‌های امرار و معاش سنتی و غیر اقتصادی با حفاظت، احیا و توسعه جنگل کاملاً در تعارض بوده و مانع استمرار تولید طبیعی در جنگل می‌باشد.

بنابراین طرح خروج دام از جنگل از سال ۱۳۶۸ در قالب دو پروژه خروج دام و تجمیع خانوارهای پراکنده جنگل نشین به اجرا درآمد که در این طرح از شیوه‌های خروج و حذف دام از جنگل، خرید و تخریب دامسراها، خرید اعیانی‌های جنگل نشینان و خرید مستثنیات جنگل نشینان به عنوان شیوه‌های اجرایی طرح عملیاتی گردیده است. در نتیجه‌ی اجرای این طرح، ۳۳۴ هزار و ۶۰۰ واحد دامی از جنگل خارج، ۷۸۵ تک خانوار از جنگل تخلیه، دو هزار و ۶۱۰